

מסורת הש"ס

א) [נדמה להפא פליגי ג"כ ר' אלח ורבינא במגילה כו: וע"ש], ב) [תוספ' דגדרים ספ"ו ועי' תוס' כתובות 5א: ד"ה דזנה], ג) [והפא רש"ל], ד) [ע"ש תוס' ד"ה שוס], ה) [שיך לע"ז], ו) [וע"ע תוס' יבמות 35 ד"ה קניה],

גליון הש"ס

גב' לאוקמה קמי' לוקח קבעי. עיין דר"ש פ"ו משנה ג דתרומות: שם מתנה בבכר. עיין מגילה ש"ק (ובר"ש רפ"ב דמשפחות:

הנהות הגר"א

א) רש"י ד"ה זבנה אורחה אס קודם כו'. י"ז ורמב"ם פ"י אפלי' אחר שלקחה (ועמ"ש רבינו במ"ח ס' שע"ג ס"ג א):

מוסף רש"י

מה שאירש מאבא מכור כך כו' לא אמר כלום. דאין אדם מקנה דבר שלא זכא לו (כתובות 4א:).

רבינו חננאל

מיהו איצטרייכנין לפרשה דחזין מר וזורא רוב אשי דאדינן תבראי שקלו וטרו לפרשי טעמיה דרב הני מילי בעידנא דקנאה הגזלן מן הגזול אבל אם נפלה לו לגזול בירושה מן הגזול לא אמרי' קנאה לוקח או מי שניתנה לו במתנה. ודחזין נמי בפרק איהו נשך הלכה מלוה ישראל מעותיו של גברי. תוב התם שקלי וטרו רמרור ורבינא בהא דאמר רבא התם ניתן ליכתב הא לא ניתן ליכתב אלא הא דחנאי לשבח קרקעות כיצד הרי שגול [שהדן מחבירו ומכרה לאחר והשביחה והרי היא יוצאה מתחת ידו כשהוא גובה גובה את הקרן מנכסים משועבדים ושבח גובה מבני חורין ואמרין אמאי נימא לא ניתן ליכתב. ופרקי' הכי השתא התם אי למאן דאמר ניחא ליה דלא ליקריה גזלן אי למאן דאמר ניחא ליה דליקום בהימנותיה מפייס למריה ומוקים ליה לשטריה הכא אברוחי אברח ליה מוקים ליה לשטריה ש"מ דהלכתא כותיה דרב בהאי וסוגיא דשמעתא

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

הא מים. לוקח ומי יחרפנו עוד הלכך לא נתכוון לזה אלא להעמידה בידו בחייו ולא לאחר מותו. מ"ד כו': **דמים** גזלן. לאחר שלקחה והבנים באים להוציא מיד הלוקח: **הא מים** ליה. ולא נתכוון להעמיד ממכרו אלא בימי חייו שלא יחרפוהו: **אע"ג דמים**

ניחא ליה. מעיקרא: **דליקו בהימנותיה**.

אפילו לאחר מיתה: **סוף סוף קרו**

לנביה בני גזנא. נמלא שאף לאחר

מיתה מתרפין אותו: **זבנה אורסה**.

אס [א] קודם שלקח מן הזעלים חזר

ומכרה לאיש אחר לצד מן הראשון

או הוריסה לאחר מצניו או יהבה

במתנה ואחר כך לקחה הא' ודאי

אפלי דעמיה דלאו לאוקמי קמיה

לוקח ראשון צעי ולא ניחא ליה דליקוס

בהימנותיה שהרי מכרה לשני: **נפלה**

ליה. לגזלן צירשה שמתחילה גזלה

לאחד ממורישיו ומת הגזול: **ירוסה**

ממילא הויא. והא' ליכא לנימנר ניחא

ליה דליקו בהימנותיה דהא לא טרח

אצתרה דנימא גלי דעמיה דניחא

ליה דליקו הלכך הוי כירוש דעלמא

וחזר ותצעה ונותן מעות ללוקח:

גבייה חצובו. לאחר שגזלה ומכר לו

וכא לו אכל נגזל ואמר לו הגבה לי

בחובי קרקע שגזלתיך: **אי איס ליה**

ארעא אחריסי. לנגזל שיכול לגבות

חובו ממנה ואמר ליה צו שגזלתי

אני חפץ הא טרח אצתרה ואמרין

לאוקמה קמיה לוקח צעי: **יהביה**

ניהליה במתנה. נגזל לגזלן: **ועד**

אימא. יקחנה מצעלים הראשונים

דאמרין דמשום דניחא ליה דליקו

בהימנותיה לקחה: **עד שעס העמדה**

בדין. עד שיטרפוה מן הלוקח

הני מילי בעידנא דקנאה

ועימדיהו בדין אבל משעמד צרשעו

עד שעט העמדה בדין גלי אלדעמיה

דלא מהימן הוא ואס לקחה אחרי

כן לאו לאוקמיה קמיה לוקח צעי:

עד דמעא אדרכתא לדיה. עד

שיחידצו ב"ד לפרוע ללוקח מעותיו

ועמד צמרדו עד שכתבו פסק דין

ונתנו ללוקח על נכסיו של גזלן

שבכ"מ שימלאס יחזיק צהן והיינו

משעס יוס לאחר שעמד בדין כדאמר'

צהגזל [צתרא] (ב"ק דף קב:): **עד**

דמסחטן יומי דאכרופא. לאחר

שנלא זה קרקע משל גזלן וצא לצ"ד

והן מכריזין שכל מי שרוצה לקנות

קרקע יבא ויקחנה כדאמר' בערכין

(דף כא:): שום היתומין שלשים יוס':

מסקיף לה רמי צר חמא. אהא מה

מכר ראשון לשני כו': **סהא**. הא

דבר: **במאמינו**. שאמר לו אני סומך

עליך שתמננה ביד: **גמר ומקני**.

כשלקחה מצעלים הראשונים: **מאודסי**.

של חיות ועופות ושל דגים: **דבריו**

קיימין. לקמן פריך מאי שנא רישא

כו': **הא גצרא והא סיוצתא**.

הרי אדם גדול וכמוהו משוצתו

דקתני לא אמר כלום ולכשיירש לא

קנה לוקח כיון דהיא' שעתא

לאו ידידיה הוו נכסי אציו ולא

אמרין מה מכר לו ראשון לשני

כל זכות שנצא לידו: **לא סמכא**

דעסי. דלוקח דקאמר מי יימר

שירש מאציו כלום שמא ימכור אציו נכסיו בחייו: **שלוהו**. להא תיוצתא דרב שטת דלוחיצי

אדרב: **אינה לריכה לפנים**. אינה לריכה כדי לתרצה להכניסה לפני בני הישיבה שאין צהן יודע לפרקה. ותשוצת הגאונים

פורשין לנגא' דליכא קושיא מעליא אל תעלוה לגיו: **הוה עוצדא צפומבדישא**. שדנו דין כרב ואוחצינן מהא מתניתין ואמר

רב יוסף כו': **משום כבוד אציו**. כשהיה אציו גוסס ונריך מעות לקצורתו ולתכריכין ומזהר לכבוד אציו שלא לשהותו בציוין:

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

מז.

מאי גזלינא מינד. וא"ת וכי מכרה נמי מה גזלו והלא צריך להחזיר לו מעותיו וי"ל דמ"מ יקראנו גזלנא כל זמן שלא יפרע לו: **ארצי** קמיה כי היכי דליקום בהימנותיה. משמע דהכי הלכתא מדלא נקט לישנא דלא נקרייה גזלן ועוד דהלכה כרב

אשי דהוא צתראה וגדול צחכמה ובזמנין: **האי שטרא חספא בעלמא הוא**. וא"ת ולימא דקני לה צמה שהחזיק צה אחר שקנאה גזלן וי"ל דמשמע ליה משעה שקנאה הגזלן היא של לוקח אע"פ שלא עשה צו שום מעשה וא"ת מעותיו שהיו תחלה מלוה נעשו עתה מכר וי"ל צאתרא דלא קנו כספא א"צ צמלוה אינו יכול לקנות כדאמרין פ"ק דקדושין (דף י:)

המקדש צמלוה אינה מקודשת ובמכר לא קנה והא דלמנר דהאש' מקדש (שם דף מז.) ושזין שבמכר קנה היינו צמלוה שיש לו על אחרים דאו צאשה צענין זה מקודשת לכ"ע אי לאו דאשה לא סמכא דעתה ויראה שיחזור ויממול אבל מלוה שאשה חייבת לו אס מוחל לה ומקדשה צה אינה מקודשת דלא נתן לה כלום דמקמי הכי היה צרשומה וכן צמנר לא קנה אע"ג דכשמוקדשה צהנאת מחילת מלוה היא מקודשת דלא גרע מאכרום לה זמנא ואדכר עליך לשלטון דמקודשת וכן צמנר אס מכר צהנאת מחילה קונה כמו דהחליף דמי שור צפרה מ"מ לא משמע ליה שהיה מקנה לו צהנאת מחילת מלוה משום דמשמע אבי דשלקחה הגזלן קנה לוקח ראשון:

בההיא הנאה דקא סמיך ב'. והויא כאליו א"ל שדה זו מהא קניה לך לכשאקננה: **מה שאירש מאבא מכור דף לא** **אמר ב"ום**. וא"ת לימא דרב דלמנר כר"מ וצרייתא כרצנן וי"ל דלדידן קפריך דלית לן כרב כדליתא פרק אצוהו נשך (לקמן דף עב:)

דמימי וקא סמיך עליה טרח ומייתי ליה גמר ומקני ליה מתיב רב ששת ^גי'מה שאירש מאבא מכור לך מה שתעלה מצודתי מכור לך לא אמר כלום מה שאירש מן אבא היום מכור לך מה שתעלה מצודתי היום מכור לך דבריו קיימים משום כדי חייו. קשיא ליה לרב דאמר מה מכר ראשון לשני לא זכות שתבוא לידו. ופרקי אביי ורבא הכי הוא מתניא דתנא [בתוספתא] בסוף מסכת נדרים ליכא למימר דסמכא דעתיה דהא כי חזר ביה לא מצני קרי ליה גזלנא לפיכך לא אמר כלום אבל הא דרב דאי לא טרח ומייתי ומוקים לא טרח ראשון לשני לא זכות גזלנא ספק דעתיה דאזיל וטרח ומוקים לה בידיה כי היכי דלא ליקריה גזלנא. ואמר' מה שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר ר' יוחנן סיפא דקתני מה שאירש מאבא היום מכור לך דבריו קיימים משום כבוד אביו אמרו חכמים מכירתו קיימת. וכבר פירשנוהו בתלמוד ארץ ישראל בלוח בתכריכי אביו פ"י כגון שהיה אביו גוסס ומוכר לעשות לו בתריכין וכן מי שאין לו [מה] יאכל משום כדי חייו אמרו חכמים אם אמר מה שתעלה

א' **קנויה דף מעכשיו**. מימה מה צריך מעכשיו כיון דאדם מקנה דבר שלא צא לעולם דאי לעניין חזרה הא כל זמן שלא צא לעולם יכול לחזור אע"ג דלמנר מעכשיו וי"ל דנ"מ אס נקרע השטר או שאצד קודם שלקחה זה דקני כיון דלמנר מעכשיו': **שדה**

דעתיה ומאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר רבי יוחנן רבי יוחנן סיפא מה שאירש מאבא היום משום כבוד אביו מה שתעלה מצודתי היום משום

שירש מאציו כלום שמא ימכור אציו נכסיו בחייו: **שלוהו**. להא תיוצתא דרב שטת דלוחיצי אדרב: **אינה לריכה לפנים**. אינה לריכה כדי לתרצה להכניסה לפני בני הישיבה שאין יודע לפרקה. ותשוצת הגאונים פורשין לנגא' דליכא קושיא מעליא אל תעלוה לגיו: **הוה עוצדא צפומבדישא**. שדנו דין כרב ואוחצינן מהא מתניתין ואמר רב יוסף כו': **משום כבוד אציו**. כשהיה אציו גוסס ונריך מעות לקצורתו ולתכריכין ומזהר לכבוד אציו שלא לשהותו בציוין: **משום**

עין משפט נר מצוה

קלו א מיי' פ"ט מהל' גזילה הל' ט סמג עשן ענ' תוש"ע ח"מ ס' שעד סעי' א: קלח ב ג מיי' שס הל' יא תוש"ע שס סעי' צ: קלצ ד מיי' שס הל' יב תוש"ע שס סעי' ג: קבב ה מיי' שס הל' יג תוש"ע שס סעי' ד: קבא ו מיי' שס הל' י תוש"ע שס סעי' א: קבב ז מיי' פכ"צ מהל' מכירה הלכה ה סמג עשין פב תוש"ע ח"מ ס' ר"ח סעי' א:

רבינו חננאל (המושך)

כרב אשי דאמר ניהא ליה דליקום בהימנותיה. הלא תראה כדאתקין ליה רמי בר חמא פריך ליה רבא תהא במאמינו פירוש בההוא הנאה דלא אמר ליה ולא מריד א' דסמיך ליה ואזיל ומפייס לנגזל וקני ליה מיניה גמר ומקנה ליה והוא דמחזיק בה. והא דאוחיב בר ששת הכא הא דתני מה שאירש מאבא מכור לך מה שתעלה מצודתי מכור לך לא מצודתי מכור לך לא אמר כלום דקיימא לן אין אדם מקנה לחבירו דבר שלא בא לעולם. היא בתוספתא במסכת נדרים ומפורש בתלמוד ארץ ישראל בכתובות פרק אצ"פ מה שאירש מאבא היום מכור לך בלוח לחבירי אביי מפני שהיה גוסס וזה פ"י משום כבוד אביו. מה שתעלה מצודתי היום מכור לך דבריו קיימים משום כדי חייו. קשיא ליה לרב דאמר מה מכר ראשון לשני לא זכות שתבוא לידו. ופרקי אביי ורבא הכי הוא מתניא דתנא [בתוספתא] בסוף מסכת נדרים ליכא למימר דסמכא דעתיה דהא כי חזר ביה לא מצני קרי ליה גזלנא לפיכך לא אמר כלום אבל הא דרב דאי לא טרח ומייתי ומוקים לא טרח ראשון לשני לא זכות גזלנא ספק דעתיה דאזיל וטרח ומוקים לה בידיה כי היכי דלא ליקריה גזלנא. ואמר' מה שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר ר' יוחנן סיפא דקתני מה שאירש מאבא היום מכור לך דבריו קיימים משום כבוד אביו אמרו חכמים מכירתו קיימת. וכבר פירשנוהו בתלמוד ארץ ישראל בלוח בתכריכי אביו פ"י כגון שהיה אביו גוסס ומוכר לעשות לו בתריכין וכן מי שאין לו [מה] יאכל משום כדי חייו אמרו חכמים אם אמר מה שתעלה

א) נראה דל"ל ומקין עליה דלוחי ומפייס כו'.